

Ordföranden har ordet 2002

Från VärmlandsAnor 2002:4

Det är fantastiskt med alla dessa register som i en aldrig sinande ström tas fram inom släktforskarrörelsen. Här om sistens kunde jag ganska väl kartlägga en släkt med hjälp av register över en sockens födde, vigde och döde. Men det saknades ändå en avgörande uppgift som så att säga skulle knyta ihop säcken. Jag gick då in i de mikrofilmade grunddokumenten och se, där fanns den felande länken! Det var några data som helt enkelt inte passade in i registermakarens mall. Vad lär vi oss av detta? Jo det som hela tiden predikas i kurser och handledningar i släktforskning: kolla alltid upp en uppgift i källmaterialet! Då kommer jag till den kontroversiella frågan. Om man ändå skall kolla upp originalkällan, varför hävdar då många att namn förutom att vara normerade även skall återges bokstavstroget i register? Registret är väl ändå bara ett sökhjälpmedel? Kom gärna med kommentarer!

På tal om sökhjälpmedel så har Släktforskarförbundet på Internet startat upp en ny sökmotor "Stora Släkt-Sök" som söker igenom ett flertal större och mindre släktforsarsajter som Föreningen Släktdata, Genealogiska Föreningen samt DIS (exklusive Disbyt) liksom en del mindre sajter. Tanken är att det med tiden ska bli allt fler. Stora Släkt-Sök körs tills vidare på prov. Detta är en mycket angelägen satsning som man verkligen hoppas kommer att lyckas.

Efter att ha varit revisor i Släktforskarförbundet sedan 1994 tyckte jag det fick vara nog och valde att avgå vid årets riksstämma i Borlänge. Nackdelen är naturligtvis att vår förening därmed gick miste om en fot i förbundsledningen. Men jag kunde ju inte drömma om att detta skulle gälla hela Mellansverige! Efter mycket sökande efter ett lämpligt ord för valet av nya styrelsemedlemmar i förbundet fann jag att det enda rätta är det gediget värmländska **stölligt**. Vid riksstämman redovisade medlemsföreningarna totalt 50 800 medlemskap. På var och en av de elva styrelsemedlemmarna i förbundet går det alltså 4 600 medlemskap. Om man antar att de rikstäckande föreningarnas (DIS, GF och några mindre) medlemskap geografiskt fördelas på samma sätt som de lokala föreningarna, så uppgår antalet medlemskap i Mellansverige till 11 700. Det är nästan 25 procent av förbundet. Här ingår först och främst Stockholm och sedan de större städerna Uppsala, Gävle, Västerås, Eskilstuna, Örebro och Karlstad. Hela denna region saknar representanter i förbundsstyrelsen, vilket närmast får betraktas som en skandal. Det här missförhållandet är vi naturligtvis alla skyldiga till och det bör rättas till vid nästa riksstämma. Annars får vi väl döpa om förbundet till Götalands Släktforskarförbund!

Från VärmlandsAnor 2002:3

Som ekonom tillhör jag en yrkesgrupp som ofta får ta emot mycket ovett från olika håll och kanter i alla möjliga och omöjliga frågor. I Angeläget, Släktforskarförbundets informationsblad till medlemsorganisationerna, samt även på förbundets hemsida, öser vår värderade förbundsordförande Ted Rosvall sin vrede över just ekonomerna. Och varför det då? Jo, det är vi som bär skulden för att vissa kyrkogårdsförvaltningar ägnar sig åt blasfemi och slänger gravstenar på soptippen! Ord som respekt och värdighet saknas i våra huvuden när vi med våra kalkyler visar att gravstenarna är olönsamma, påstår det. Några konkreta bevis för att gravstenar verkligen slängs på soptippen eller att det är illasinnade ekonomer som dirigerar ett sådant handhavande lämnas inte. Emellertid måste vi ju ändå konstatera att det finns en oändlig mängd gravstenar som ingen människa vill kännas vid, och fler blir det alltefter som tiden går. Vart skall vi göra av alla dessa? Vi kan ju rimligtvis inte rada upp dem på Västgötslätten runt Falköping till herr förbundsordförandens glädje. Nej, det är väl här som vi släktforskare har en viktig uppgift att fylla. Våra ansedlar och släktrönikor bör rätt omhändertagna bli bevarade för all framtid på ett betydligt varaktigare och bättre sätt än gravstenarna med sin knapphändiga uppgifter.

Genline AB fortsätter oförtrutet att lägga ut nya län på nätet. Man får hoppas att bolaget överlever det initialskele som alltid brukar vara ekonomiskt jobbigt för den här typen av innovationsföretag. År 2001 var Kalmar och Östergötlands län klara men försäljningen var inte speciellt lysande, 132 tkr (tusen kronor). När samtliga län är utlagda så skulle i så fall bolagets årsomsättning på basis härav komma att uppgå till uppskattningsvis ca 1 500 tkr. Men förmodligen är detta tal i underkant eftersom många släktforskare antagligen väntar med att anlita Genline tills fler län är klara. Aktieägarna har satsat 4 374 tkr och långivarna 4 896 tkr i bolaget, tillsammans 9 270 tkr i långsiktigt kapital. Av detta hade man per 31/12 2001 förlorat 2 010 tkr i ackumulerade förluster. Till detta skall läggas ytterligare 3 829 tkr i utvecklingskostnader som aktiverats på balansräkningen. Det är kanske alltför elakt att rubricera detta som "kreativ bokföring", men åtgärden var nog nödvändig för att undgå tvångslikvidation. Lägg slutligen till, att styrelsen och verkställande direktören ej tagit ut någon ersättning eller lön. Mitt grundtips är fortfarande att ett samarbete med SVAR nog vore det bästa för alla inblandade.

Från VärmlandsAnor 2002:2

I Emigrantregistrets verksamhetsberättelse får år 2001, kan man läsa att institutionens lokaler på Arkivcentrum är alltför trånga för verksamheten. Detta gäller för såväl dagens verksamhet som för framtida planer. Efter en längre tids sökande har man fått upp ögonen för det forna Värmlands Regementets matsal. Det är en gammal kulturbyggnad som efter diverse ändringar skulle kunna passa Emigrantregistret förträffligt. En arkitekt har skisserat hur byggnaden skulle kunna inrymma samlingslokaler, arkiv, arbetsrum, bibliotek, forskarsal samt utrymme för en permanentutställning. Vad skulle det innebära för släktforskarna om denna idé realiserades? De samlade resurserna som idag finns på Arkivcentrum skulle naturligtvis splittras. Men troligen drabbas inte släktforskarna av någon större olägenhet. De tusentals släktutredningar som är arkiverade på Emigrantregistret läggs nu in i databaser som förhoppningsvis blir lätt tillgängliga från Arkivcentrum.

Men det finns andra projekt som kommer att få större betydelse för släktforskarna. Jag tänker då närmast på Genline AB som lägger ut kyrkböckerna på Internet. I skrivande stund har 75 värmländska socknar lagts ut. Kalmar och Östergötlands län är som bekant redan klara. Sveriges Släktforskarförbund har avtalat med Genline om ett rabatterat pris för medlemmar i förbundets organisationer (hit hör alltså medlemmarna i vår förening). Helårskostnaden blir 1 995 kr mot 2 690 kr för släktforskare som inte är medlem i någon förening. Genline erbjuder även specialpriser för kortare abonnemang. Det är naturligtvis en mängd faktorer som avgör om den enskilde värmlandsforskaren skall nappa på detta erbjudande. För den medlem, som bor utanför länet och har de flesta utforskade anorna i Värmland samt har tillgång till dator och bredband, kan denna möjlighet te sig intressant. För den medlem, som å andra sidan bor i Värmland, är gratis tillgång till Värmlandsarkivs och Karlstads Stadsbiblioteks mikrofilmbestånd en klar konkurrent till Genline. Vid ett besök i Arkivcentrums forskarsal har man ju samtidigt tillgång till allt annat arkivmaterial, litteratur, kartor och register i en utsträckning som man inte har när man sitter hemma vid sin dator.

Till mångas förvåning har nu SVAR med hjälp av EU-stöd och skattepengar valt att göra samma sak som Genline. Diskussionens vågor går nu höga kring detta. På mig förefaller det som om SVAR kan verksamhetsområdet och marknaden medan Genline behärskar tekniken. Vad vore då mer lämpligt än ett samarbete! Från flera håll har man också framfört tanken att SVAR i stället skulle ta sig an exempelvis domböckerna. Det tror inte SVAR på eftersom efterfrågan på detta material är minimal jämfört med kyrkböckerna. Där undrar jag om inte SVAR har missbedömt den framtida marknaden. Runt om i landet sitter det folk i stugorna och gör register till kyrkböcker i en aldrig sinande ström. Kommer inte dessa register tillsammans med allt annat av liknande slag som finns på CD-skivor och Internet med tiden att ersätta det mesta rotandet i de ursprungliga källorna? Och i det läget får släktforskarna i stället mer tid över för forskning i domböcker som då kommer att röna en ökad efterfrågan!

Från VärmlandsAnor 2002:1

Välkommen till ett nytt släktforskarår! Framför oss ligger ett spännande 2002. Utvecklingen på släktforskningens område rullar på med ständigt nya saker. Inte minst Sveriges Släktforskarförbund planerar en del projekt som t ex komplettering av CD:n Sveriges Dödbok. Programkommittén inom vår styrelse har gjort ett fint arbete och tagit fram ett intressant program som jag hoppas skall attrahera många medlemmar.

Företaget Genline AB, som lägger ut kyrkböckerna på Internet, har nu klarat av Kalmar och Östergötlands län. Nu sägs det att Värmland står på tur. De släktforskare som begagnar sig av denna facilitet är fulla av entusiasm. Men märk väl att man tydligen bör ha tillgång till bredband för att få någon nytta av Genline och det är ju inte alla som har. F ö är Släktforskarförbundet i färd med att förhandla om priserna för denna tjänst.

En del olyckskorpar kraxar att Genlines inbrott på marknaden kan betyda slutet för SVAR. Men nu är det ju så att SVAR inte bara är kyrkböcker utan mycket annat också, och mer blir det väl får man hoppas. Allteftersom släktforskarna har lusläst kyrkböckerna, renskrivit och gjort register för dessa mm så kommer nog forskningen i t ex domböcker att alltmer ta överhanden. Vi får anledning att återkomma till detta i VärmlandsAnor. Ibland undrar man vad framtidens släktforskare kommer att använda för källor när de forskar om oss?

I tidningen läser jag om ett företag som heter Marknadsanalys och som kör ett geodemografiskt analysystem. I detta är Sveriges befolkning grupperad i 68 000 områden med i genomsnitt 50 hushåll per område. Med hjälp av tillgänglig information har man tagit reda på så mycket som möjligt om hushållen. Det handlar om allt från ålder och inkomst till antal bilar och betalningsanmärkningar. Det är kanske i sådana databaser som framtidens släktforskare kommer att gräva?

Den 24-25 augusti blir det riksstämma med släktforskardagar i Borlänge. Det är ju inte så långt från Värmland, så passa på och åk dit och se vad dalkarlarna kan hitta på då det gäller släktforskning. Men innan dess skall vi bl.a. klara av vårt eget årsmöte. Vi ses då!
